

**Σπουδαστήριο
Ασκουμένων
Δικηγόρων της
Ε.Ε.Ν.ε-Θεμισ**

Η Ε.Ε.Ν.ε-Θεμισ διοργανώνει
σεμινάρια προετοιμασίας
για τις εξετάσεις
ασκουμένων δικηγόρων.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
www.ethemis.gr

ΕΝΩΣΗ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ
e-ΘΕΜΙΣ

Δημόσιο Δίκαιο & Διοικητική Δικονομία

Εισηγήτριες:

Κατερίνα Τσιώνα, Δικηγόρος Αθηνών,
ΥΔΝ Δημόσιου Ευρωπαϊκού Δικαίου,
Παρίσι 2, Pantheon-Assas

Σοφία Ρέτσα, Πρωτοδίκης Διοικητικών
Δικαστηρίων Αθηνών

Σάββατο 7 Δεκεμβρίου 2019

Βασικά θέματα Συνταγματικού Δικαίου

Πηγές του Συνταγματικού Δικαίου:

- Τυπικό Σύνταγμα
- Συντακτικές πράξεις-ψηφίσματα
- Συνταγματικό Έθιμο
- Οι τυπικοί νόμοι
- Ο κανονισμός της Βουλής
- Κανονιστικές πράξεις (Βλ. 43 παρ.2 Σ- πδ, ΥΑ, Αποφάσεις οργάνων διοίκησης- ειδικώς για προεδρικά διατάγματα εκδίδονται κατόπιν προεργασίας από ΣτΕ)
- ΠΝΠ (44 παρ.1 Σ)
- Διεθνές Δίκαιο
- Δίκαιο ΕΕ

Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα

- Άρθρο 4 Σ, «Η αρχή της ισότητας»

Η διάταξη της § 1 του άρθ. 4 Σ. κατοχυρώνει στην ελληνική έννομη τάξη την αναλογική ισότητα, δηλαδή (κατά την κλασική διατύπωση) την όμοια μεταχείριση των ομοίων και την ανόμοια των ανομοίων.

Η διάταξη της § 5 συνιστά το συνταγματικό θεμέλιο της αρχής της φορολογικής ισότητας, η οποία αποτελεί ειδική εκδοχή της γενικής αρχής της ισότητας, διαφοροποιείται δε από την τελευταία, μόνο ως προς το ότι ο συνταγματικός νομοθέτης καθορίζει ο ίδιος ως μόνο επιτρεπτό κριτήριο σύγκρισης μεταξύ των περιπτώσεων τις «δυνάμεις» του καθενός, δηλαδή τη φοροδοτική του ικανότητα

[Οι αρχές της ισότητας και της ίσης πρόσβασης στις δημόσιες θέσεις, \(άρθ. 4 §§ 1 και 4 Συντ.\), επιβάλλει την ομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που τελούν υπό τις αυτές ή παρόμοιες συνθήκες. Η αρχή της αξιοκρατίας, επιβάλλει, η πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα να γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων, καθώς και με τα καθήκοντα της θέσης που πρόκειται να καταλάβουν.](#)

Προσωπική Αυτονομία- Οικονομική Ελευθερία-Επαγγελματική ελευθερία

- ΑΡΘΡΟ 5: « 1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη. 2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο. Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας. 3. Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη. Κανένας δεν καταδιώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο περιορίζεται, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος. 4. Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη Χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σ' αυτήν. Τέτοιου περιεχομένου περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνο ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως νόμος ορίζει. 5. Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων.»

Επαγγελματική ελευθερία

- Απαιτείται να είναι εμφανής και διαγνώσιμη η αναγκαιότητα επιβολής περιορισμών πρόσβασης σε επάγγελμα
- Προκειμένου ο δικαστής να είναι σε θέση να ελέγξει αν οι επιβαλλόμενοι στην επαγγελματική ελευθερία περιορισμοί αποβλέπουν στην ικανοποίηση συνταγματικώς θεμιτού σκοπού, πρέπει να προκύπτει ή να συνάγεται από την ίδια τη ρύθμιση, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας και σε συνδυασμό με τη διέπουσα την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος λοιπή νομοθεσία, ή από την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το σχετικό νόμο, ο σκοπός που επιδιώκεται με τους περιορισμούς αυτούς.

Η ελευθερία της πληροφορήσεως

- ΑΡΘΡΟ 5Α «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19.»

Περιορισμοί και δικαίωμα πληροφόρησης

Το δικαίωμα του πληροφορείσθαι τυγχάνει επικλήσεως συνήθως σε συνδυασμό με τα άρθ. 14 και 15 Σ. Επικρατούσα θέση της νομολογίας είναι ότι η απαγόρευση κατά τη διάρκεια εκπομπής δημοσιοποιήσεως εγγράφων ή στοιχείων της ποινικής προδικασίας και η μετάδοση ειδήσεων και ο σχολιασμός θεμάτων που άπτονται του ιδιωτικού βίου προσώπων δεν αντίκειται στα άρθ. 5Α, 14 και 15 Σ (ΣτΕ 1216/2014 ΝοΒ 2014.1259=ΔιΜΕΕ 2014.607, 1217/2014 ΝΟΜΟΣ).

Λόγω του τεκμηρίου αθωότητας του κατηγορουμένου, απαγορεύεται η αποκάλυψη και η αναπαραγωγή του περιεχομένου στοιχείων της ποινικής προδικασίας, όπως των εκθέσεων των τεχνικών συμβούλων (ΣτΕ 891/2015 ΝΟΜΟΣ).

Περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος στην πληροφόρηση, σε συνδυασμό με το άρθ. 25 § 1 Σ αρχής της αναλογικότητας, ως απολύτως αναγκαίοι για την επίτευξη των επιδιωκόμενων θεμιτών : Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η απαγόρευση μεταδόσεως εικόπων ή πληροφοριών που ελήφθησαν με αθέμιτα μέσα. Η πληροφόρηση για ζητήματα δημοσίου ενδιαφέροντος δεν καθιστά δίχως άλλο επιτρεπτή τη χρήση κρυφών

η ελευθερία του πληροφορείσθαι δεν περιλαμβάνει και την ελευθερία μεταδόσεως πληροφοριών που ανάγονται στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής μη δημοσίων προσώπων.

Η μαγνητοφώνηση της ιδιωτικής συνομιλίας δημοσιογράφου που γίνεται χωρίς τη συναίνεση όλων των συνομιλητών απαγορεύεται, έστω και αν πραγματοποιείται από δημοσιογράφο

Nullum crimen nulla poena sine lege

- ΑΡΘΡΟ 7 «1. Έγκλημα δεν υπάρχει ούτε ποινή επιβάλλεται χωρίς νόμο που να ισχύει πριν από την τέλεση της πράξης και να ορίζει τα στοιχεία της. Ποτέ δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που προβλεπόταν κατά την τέλεση της πράξης. 2. Τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη υγείας, ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως νόμος ορίζει. 3. Η γενική δήμευση απαγορεύεται. Θανατική ποινή δεν επιβάλλεται, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο νόμο για κακουργήματα τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν. 4. Νόμος ορίζει με ποιους όρους το Κράτος παρέχει, ύστερα από δικαστική απόφαση, αποζημίωση σε όσους καταδικάστηκαν, προφυλακίστηκαν ή με άλλο τρόπο στερήθηκαν άδικα ή παράνομα την προσωπική τους ελευθερία.»

nullum crimen nulla poena
sine lege scripta: Για τη
θεμελίωση του αξιοποίνου
απαιτείται η ύπαρξη
γραφτού νόμου, μη
αρκούντος του εθίμου

nullum crimen nulla poena
sine lege stricta:
Απαγορεύεται η αναλογική
θεμελίωση ή επαύξηση του
αξιοποίνου

nullum crimen nulla poena
sine lege praevia:
Απαγορεύεται η αναδρομική
θεμελίωση ή επαύξηση του
αξιοποίνου

nullum crimen nulla poena
sine lege certa:
Απαγορεύονται οι αόριστοι
ποινικοί νόμοι.

Ισχύς της αρχής και εκτός του Ποινικού Δικαίου; Αμφισβητείται

Το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων

- ΑΡΘΡΟ 9Α Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

- «κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε ένα φυσικό πρόσωπο, η ταυτότητα του οποίου είναι γνωστή ή μπορεί να προσδιοριστεί, άμεσα ή έμμεσα, με βάση τα στοιχεία της ταυτότητάς του ή βάσει ενός ή περισσότερων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτική ή κοινωνική»
- Ως προς τους φορείς του δικαιώματος η προστασία προσωπικών δεδομένων συνιστά δικαίωμα που δεν αναγνωρίζεται μόνο στους πολίτες αλλά στον «καθένα»
- Αποδέκτες του δικαιώματος είναι όλα τα όργανα του Κράτους.
- Ως περιορισμός του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων η επεξεργασία θα πρέπει να διαμορφώνεται από τον κοινό νομοθέτη έτσι ώστε να θεμελιώνεται είτε στη βούληση του προσώπου που αφορούν τα δεδομένα (συγκατάθεση ως εκδήλωση πληροφοριακού αυτοπροσδιορισμού) είτε στην ικανοποίηση/άσκηση άλλων δικαιωμάτων (όπως έννομη προστασία, δικαίωμα πληροφόρησης, ελευθερία της έρευνας) ή την επιδίωξη υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος (εθνική ασφάλεια, διακρίβωση εγκλημάτων, δημόσια υγεία, φορολογικοί και συναφείς έλεγχοι).

Το Απόρρητο της επικοινωνίας

- ΑΡΘΡΟ 19 «1. Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. 2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες ανεξάρτητης αρχής που διασφαλίζει το απόρρητο της παραγράφου 1. 3. Απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού και των άρθρων 9 και 9Α.»

- § 1 εδ. β' Σ, εισάγει επιφύλαξη νόμου με αυξημένη ρυθμιστική λειτουργία. Προϋποθέσεις για την αποδέσμευση από το απόρρητο είναι: α) ύπαρξη «νόμου», ο οποίος ενδείκνυται να είναι τυπικός, β) να υπάρχουν «εγγυήσεις», δηλαδή κανόνες (προληπτικοί ή κατασταλτικοί), οι οποίοι παρεμποδίζουν την επιβολή αντισυνταγματικού περιορισμού, αποτρέπουν τον κίνδυνο κατάχρησης των περιορισμών, σε βάρος του φορέα του δικαιώματος και διασφαλίζουν την εφαρμογή του συστήματος «περιορισμού των περιορισμών», γ) η αποδέσμευση να ενεργείται από δικαστική αρχή, δ) να εξυπηρετούνται οι προσδιοριζόμενοι στο 19 § 1 εδ. β' Σ σκοποί («λόγοι εθνικής ασφάλειας», «διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων»).
- § 3 του άρθ. 19 Σ, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που αποκτώνται κατά παράβαση των διατάξεων των άρθ. 19 § 1 Σ, 9 Σ και 9Α Σ

Δικαιώμα στο περιβάλλον

- ΑΡΘΡΟ 24 : «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον. 2. Η χωροταξική αναδιάρθρωση της Χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών γενικά περιοχών υπάγεται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα και τον έλεγχο του Κράτους, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης. Οι σχετικές τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης. Η σύνταξη εθνικού κτηματολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. 3. Για να αναγνωριστεί μία περιοχή ως οικιστική και για να ενεργοποιηθεί πολεοδομικά, οι ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτή συμμετέχουν υποχρεωτικά, χωρίς αποζημίωση από τον οικείο φορέα, στη διάθεση των εκτάσεων που είναι απαραίτητες για να δημιουργηθούν δρόμοι, πλατείες και χώροι για κοινωφελείς γενικά χρήσεις και σκοπούς, καθώς και στις δαπάνες για την εκτέλεση των βασικών κοινόχρηστων πολεοδομικών έργων, όπως νόμος ορίζει. 4. Νόμος μπορεί να προβλέπει τη συμμετοχή των ιδιοκτητών περιοχής που χαρακτηρίζεται ως οικιστική στην αξιοποίηση και γενική διαρρύθμισή της σύμφωνα με εγκεκριμένο σχέδιο, με αντιπαροχή ακινήτων ίσης αξίας ή τμημάτων ιδιοκτησίας κατά όροφο, από τους χώρους που καθορίζονται τελικά ως οικοδομήσιμοι ή από κτίρια της περιοχής αυτής. 5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και στην αναμόρφωση των οικιστικών περιοχών που ήδη υπάρχουν. Οι ελεύθερες εκτάσεις, που προκύπτουν από την αναμόρφωση, διατίθενται για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων ή εκποιούνται για να καλυφθούν οι δαπάνες της πολεοδομικής αναμόρφωσης, όπως νόμος ορίζει. 6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών.»

Βασικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου

Διοικητική Πράξη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- **Τι δεν είναι διοικητική πράξη;**

Επομένως, δεν αποτελούν διοικητικές πράξεις: α) οι πράξεις της Διοίκησης, με τις οποίες ρυθμίζονται σχέσεις στο πλαίσιο κανόνων του ιδιωτικού δικαίου, όταν δηλαδή η Διοίκηση δεν ασκεί δημόσια εξουσία, β) οι πράξεις της Διοίκησης, στο πλαίσιο κανόνων του διοικητικού δικαίου, οι οποίες αποτελούν προϊόν σύμπτωσης βουλήσεων, δηλαδή οι συμβάσεις, γ) οι μονομερείς πράξεις της Διοίκησης, στο πλαίσιο κανόνων του διοικητικού δικαίου, οι οποίες ενδιαφέρουν την έννομη τάξη αλλά δεν τη μεταβάλλουν, διότι δεν είναι εκτελεστές (π.χ. οι γνωμοδοτήσεις και άλλες προπαρασκευαστικές πράξεις, οι εγκύκλιοι και άλλες εσωτερικές πράξεις, οι πράξεις εκτέλεσης κ.λπ.), δ) οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, κατά το άρθρο 44 παρ. 1 του Συντάγματος.

Ορισμός διοικητικής πράξης

- Στοιχεία επομένως της διοικητικής πράξης, τα οποία συντρέχουν αθροιστικά, είναι:
 - α) η μονομερής θέσπιση κανόνα δικαίου, δηλαδή με την άσκηση δημόσιας εξουσίας,
 - β) η προέλευση από διοικητικό όργανο, η οποία θεωρείται απαραίτητη,
 - γ) η μεταβολή της έννομης τάξης, με τη ρύθμιση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων,
 - δ) η επιδίωξη σκοπού δημοσίου συμφέροντος στο πλαίσιο διατάξεων διοικητικού δικαίου (ΣτΕ 5934/95, 2329/96).

- Οι ΠΝΠ δεν αποτελούν πράξεις διοικητικής αρχής και δεν υπόκεινται σε αίτηση ακύρωσης αλλά μόνο σε παρεμπύπτοντα έλεγχο συνταγματικότητας, ο οποίος δεν περιλαμβάνει και τον έλεγχο της συνδρομής της τυπικής προϋπόθεσης των έκτακτων περιστάσεων. Ο ευθύς έλεγχος αποκλείεται και κατά το στάδιο από τη δημοσίευση των πράξεων μέχρι την εκπνοή των συνταγματικών προθεσμιών για την κύρωσή τους ή την άρνηση της Βουλής να τις κυρώσει, αφού για το διάστημα αυτό δεν αποβάλλουν μεταγενεστέρως την ισχύ τους παρά μόνο με αναδρομική κατάργησή τους από τη Βουλή (ΣτΕ 2289/87, 3636/89 Ολ., ΣτΕ ΕΑ 576/02)

Κανονιστικές πράξεις

- περιέχουν έναν απρόσωπο κανόνα δικαίου- έχουν εφαρμογή σε κάθε πρόσωπο που συγκεντρώνει ορισμένες προϋποθέσεις, με τις οποίες χαρακτηρίζεται ορισμένη κατηγορία προσώπων (π.χ. οι υπάλληλοι, οι κάτοικοι μιας περιοχής). Π.χ., πράξη, με την οποία καθορίζεται το μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων ή οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της βαθμολογικής εξέλιξής τους ή ειδικότερα η θέσπιση ειδικών επιδομάτων για τους υπαλλήλους ενός Υπουργείου, πράξεις που καθορίζουν τις προϋποθέσεις παραγωγής άλλων κανόνων δικαίου μονομερώς, όπως είναι αυτές που συνιστούν διοικητικά όργανα και καθορίζουν τις αρμοδιότητές τους ή τους κανόνες μεταβίβασής τους, οι διακηρύξεις διαγωνισμών, που διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του διοικητικού δικαίου

Ατομικές διοικητικές πράξεις

- Ατομικές είναι οι πράξεις που περιέχουν έναν ατομικό κανόνα, μία ρύθμιση δηλαδή απολύτως εξατομικευμένη και συγκεκριμένη, η οποία απευθύνεται σε συγκεκριμένο πρόσωπο, με αναφορά στοιχείων καθοριστικών της ταυτότητάς του. Για παράδειγμα, ατομική είναι η πράξη με την οποία διορίζεται ο Χ.Π. σε θέση Νομάρχη Ανατολικής Αττικής.

Η γενική ατομική διοικητική πράξη

- Για συγκεκριμένη περίπτωση- αδιάφορο αν αφορά περισσότερα του ενός πρόσωπα- δεν έχει απρόσωπο χαρακτήρα
- η πράξη με την οποία εγκρίνεται ή τροποποιείται το γενικό πολεοδομικό σχέδιο μιας περιοχής, στο μέτρο που περιέχει ρυμοτομικές ρυθμίσεις, με τον προσδιορισμό των οικοδομήσιμων και των κοινόχρηστων χώρων, πράξη αναδάσωσης, πράξη καθορισμού αιγιαλού

Σημασία της διάκρισης

- α) Οι κανονιστικές πράξεις έχουν νόμιμο έρεισμα τον τυπικό νόμο . Οι ατομικές πράξεις έχουν, κατά κανόνα, ως νόμιμο έρεισμά τους μία κανονιστική πράξη, την οποία εξειδικεύουν.
- β) Οι κανονιστικές πράξεις έχουν άμεση ισχύ, αλλά συνήθως δεν έχουν άμεσες έννομες συνέπειες για τους διοικούμενους. Η απρόσωπη ρύθμιση, που μια κανονιστική πράξη περιέχει, συνήθως εξειδικεύεται και εφαρμόζεται μέσω των ατομικών πράξεων που θα εκδοθούν βάσει αυτής.
- γ) Οι κανονιστικές πράξεις, οι οποίες μπορεί να αποτελέσουν το νόμιμο έρεισμα αόριστου αριθμού ατομικών πράξεων, που θα τις εφαρμόσουν και έτσι θα τις εξατομικεύσουν, δεν δημιουργούν συνήθως οι ίδιες κεκτημένα δικαιώματα.
- δ) Οι κανονιστικές πράξεις ελέγχονται παρεμπιπτόντως στο διηνεκές. Με την ευκαιρία δηλαδή της δικαστικής ή διοικητικής προσβολής μιας ατομικής πράξης, που ερείδεται σε μία κανονιστική, μπορεί να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως και η νομιμότητα της κανονιστικής πράξης. Αποτέλεσμα του παρεμπιπτόντος αυτού ελέγχου είναι η δυνατότητα ακύρωσης της ατομικής πράξης λόγω πλημμέλειας της κανονιστικής πράξης, η οποία συνιστά το νόμιμο έρεισμα της ατομικής. Οι ατομικές πράξεις, αντιθέτως, δεν ελέγχονται, κατά κανόνα, παρεμπιπτόντως. Μετά την πάροδο της προθεσμίας ευθείας προσβολής τους, δεν είναι δυνατός ο παρεμπιπτόντων έλεγχος της νομιμότητάς τους.
- ε) Συστατικός τύπος των κανονιστικών πράξεων είναι η δημοσίευσή τους, κατά κανόνα, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ οι ατομικές πράξεις, κατά κανόνα, τελειούνται με την υπογραφή και τη χρονολόγησή τους.
- στ) Η προθεσμία δικαστικής προσβολής αρχίζει για τις κανονιστικές πράξεις από τη δημοσίευσή τους, ενώ για τις ατομικές, από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση τους. Η προθεσμία αυτή για τις γενικές ατομικές πράξεις αρχίζει από τη δημοσίευσή τους, εκτός, εάν πρόκειται για γενική ατομική πράξη εντοπισμένη (όταν δηλαδή αφορά ένα ακίνητο ή πολύ μικρό αριθμό ακινήτων), οπότε αρχίζει από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της. Η προσβολή των ατομικών πράξεων, που είναι κατά νόμο δημοσιευτές, αρχίζει για μεν τους αποδέκτες τους από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση τους, για δε τους τρίτους από τη δημοσίευσή τους.

- ζ) Οι ατομικές πράξεις πρέπει να περιέχουν σαφή, ειδική και επαρκή αιτιολογία (άρθρο 17 παρ. 1 και 2 του ΚΔΔ), ενώ για τις κανονιστικές δεν απαιτείται αιτιολογία.
- η) Τα διοικητικά όργανα, πριν από την έκδοση δυσμενών ατομικών πράξεων, οφείλουν να καλούν τους ενδιαφερόμενους διοικούμενους να εκφράσουν τις απόψεις τους εγγράφως ή προφορικώς (άρθρο 6 του ΚΔΔ). Το δικαίωμα αυτό της προηγούμενης ακρόασης δεν εφαρμόζεται επί κανονιστικών πράξεων.
- θ) Είναι διαφορετικοί οι κανόνες λήξης της ισχύος των κανονιστικών πράξεων, οι οποίες κατά κανόνα καταργούνται ελευθέρως για το μέλλον, και των ατομικών πράξεων, οι οποίες ανακαλούνται, σύμφωνα με τους κανόνες, είτε για το μέλλον είτε αναδρομικώς. Η αναδρομική κατάργηση κανονιστικής πράξης με νεότερη κανονιστική είναι επιτρεπτή μόνον αν υπάρχει ρητή σχετική πρόβλεψη στην εξουσιοδοτική διάταξη, βάσει της οποίας εκδίδεται η νεότερη κανονιστική πράξη (ΣτΕ 4914/89).
- ι) Ο ευθύς δικαστικός έλεγχος των κανονιστικών πράξεων ανήκει αποκλειστικά στο ΣτΕ ενώ οι ατομικές πράξεις ελέγχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις, είτε από το Συμβούλιο της Επικρατείας είτε από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια.
- κ) Οι κανονιστικές πράξεις δεν ελέγχονται ως προς την καλή χρήση της διακριτικής ευχέρειας, αλλά μόνον ως προς την τήρηση των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδότησης.
- λ) Στο κείμενο των κανονιστικών πράξεων, σε ιδιαίτερο ακροτελεύτιο άρθρο ή στο προοίμιο, αναγράφεται υποχρεωτικά η αντίστοιχη πίστωση στον προϋπολογισμό του Κράτους, αν βεβαίως από τη ρύθμιση συνεπάγονται κάθε είδους δαπάνες σε βάρος του Δημοσίου. Η αναγραφή αυτή αποτελεί ουσιώδη τύπο της πράξης και εάν παραλείπεται, η πράξη δεν δημοσιεύεται στο ΦΕΚ (άρθρο 29Α του ν. 1558/85, όπως ισχύει).

Ρητές- Σιωπηρές

Οι διοικητικές πράξεις είναι, κατά κανόνα, ρητές, είτε έγγραφες, όπως προβλέπει το άρθρο 16 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας είτε, όταν αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις, προφορικές (π.χ. προφορικές αστυνομικές διαταγές).

β) Οι διοικητικές πράξεις είναι δυνατόν όμως να είναι και σιωπηρές. Από τη σιωπή της Διοίκησης τεκμαίρεται, κατά κανόνα, η απόρριψη του αιτήματος του διοικούμενου, η σιωπηρή έκδοση δηλαδή αρνητικής πράξης. (Βλ. άρθρο 25 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, επί ενδικοφανούς προσφυγής που υποβάλλει ο διοικούμενος, το αρμόδιο διοικητικό όργανο οφείλει να γνωστοποιήσει την απόφασή του, αν δεν ορίζεται ειδική προθεσμία από τις ειδικότερες διατάξεις, μέσα σε τρεις το αργότερο μήνες. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, τότε τεκμαίρεται η απόρριψη της προσφυγής.)

Παράλειψη
οφειλόμενης
νόμιμης
ενέργειας

- Αποτελεί ειδική περίπτωση σιωπηρής αρνητικής πράξης - προβλέπεται στο άρθρο 45 παρ. 4 του ΠΔ 18/89 και στο άρθρο 63 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και συνάγεται όταν συντρέχουν σωρευτικώς οι εξής προϋποθέσεις:
 - 1) Σύμφωνα με τις διατάξεις, η Διοίκηση είναι υποχρεωμένη, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, να εκδώσει τη διοικητική πράξη ή να χορηγήσει πιστοποιητικά και βεβαιώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ή να επιτρέψει στον διοικούμενο την πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Η υποχρέωση αυτή υπάρχει πάντοτε στην περίπτωση που η Διοίκηση έχει δέσμια αρμοδιότητα.
- (Όταν η Διοίκηση έχει διακριτική ευχέρεια για την έκδοση της πράξης, παράλειψη υπάρχει μόνο στο μέτρο που συνεπάγεται κακή χρήση της διακριτικής ευχέρειας, δηλαδή υπέρβαση των άκρων ορίων της.)
- 2) Ο διοικούμενος, που νομιμοποιείται, υποβάλει αίτηση στο αρμόδιο διοικητικό όργανο.
 - 3) Παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που ορίζουν κάθε φορά οι διατάξεις (π.χ. άρθρα 4 παρ. 1 και 4 και 5 παρ. 6 του ΚΔΔ) ή, αν δεν ορίζεται προθεσμία, παρέλθει άπρακτο χρονικό διάστημα τριών μηνών (ΣτΕ 4106/87). Εάν ο διοικούμενος δεν υποβάλει μαζί με την αίτηση και τα δικαιολογητικά, που απαιτούνται για την έκδοση της πράξης, η προθεσμία αρχίζει από την υποβολή των δικαιολογητικών (ΣτΕ 3439/79). Εάν, όμως, μετά την πάροδο της προθεσμίας, η Διοίκηση ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία, η παράλειψή της δεν αίρεται (ΣτΕ 1900/83). Σημειώνεται ότι η αίτηση ακυρώσεως που ασκείται πριν παρέλθουν οι παραπάνω προθεσμίες είναι απαράδεκτη διότι δεν υπάρχει ακόμη παράλειψη. Εάν όμως παραδεκτώς προσβάλλεται η σιωπηρή παράλειψη, τυχόν μεταγενέστερη ρητή αρνητική πράξη της Διοίκησης λογίζεται ως συμπροσβαλλόμενη ενώ προσβάλλεται και αυτοτελώς (ΣτΕ 282/95 Ολ.).

Σύνθετη διοικητική ενέργεια

- προϋποθέτει τη διαδοχική έκδοση, στο πλαίσιο της ίδιας νομοθεσίας, δύο τουλάχιστον (εκτελεστών) διοικητικών πράξεων, των οποίων η συνδρομή είναι εκ του νόμου απαραίτητη για την επέλευση του σκοπούμενου αποτελέσματος (ΣτΕ 2198/75, 3619/95, 3823/97).
- Κάθε επί μέρους πράξη αποτελεί τη νόμιμη προϋπόθεση έκδοσης της επόμενης, και ενσωματώνεται στην επόμενη της, όλες δε ενσωματώνονται στην τελική πράξη. Οι επί μέρους πράξεις της σύνθετης διοικητικής ενέργειας είναι αυτοτελείς διοικητικές πράξεις, εκτελεστές και αυτοτελώς προσβλητές με ένδικα βοηθήματα, μέχρις ότου η καθεμία από αυτές ενσωματωθεί στην επόμενη της, χάνοντας έτσι τη δική της αυτοτέλεια και εκτελεστότητα (ΣτΕ 1954/2000)
- Όταν εκδοθεί η τελική πράξη, σε αυτήν ενσωματώνονται όλες οι προηγούμενες και αυτή θεωρείται ως η μόνη πλέον εκτελεστή και προσβλητή με ένδικα βοηθήματα (ΣτΕ 2020/99). Με την προσβολή της τελικής πράξης μπορούν να προβληθούν λόγοι ακύρωσης που αναφέρονται στη νομιμότητα των προγενέστερων πράξεων που έχουν ενσωματωθεί στην τελική. (ΣτΕ 642/88, 1116/14).
- Η νομολογία δέχεται, περαιτέρω, ότι, όταν το ένδικο βοήθημα στρέφεται κατά ενδιάμεσης πράξης, τότε πάντα θεωρείται ως συμπροσβαλλόμενη και η τελική πράξη (ΣτΕ 3407/92, 2197, 2913/95, 4802/97, 2939/00).

- Παραδείγματα σύνθετης διοικητικής ενέργειας είναι, η διαδικασία ενός δημοσίου διαγωνισμού, η οποία αρχίζει με την κανονιστική πράξη της διακήρυξης και τελειώνει με την τελική ατομική πράξη της κατακύρωσης (ΣτΕ 1103/91, 1854/95), η διαδικασία εκλογής ενός καθηγητή ΑΕΙ, η οποία αρχίζει με την κανονιστική πράξη της προκήρυξης και τελειώνει με την ατομική πράξη διορισμού του επιλεγέντος (ΣτΕ 2586/83)

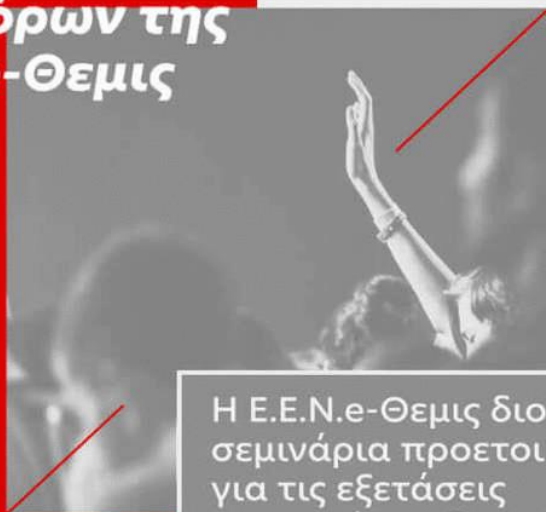
Η ρύθμιση της ευθύνης του Δημοσίου προς αποζημίωση

- 104 ΕισΝΑΚ, «Για πράξεις και παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου, που ανάγονται σε έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου ή σχετικές με την ιδιωτική του περιουσία, το δημόσιο ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα για τα νομικά πρόσωπα».
- στο άρθρο 105 ΕισΝΑΚ, το οποίο ορίζει τα ακόλουθα: «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών».
- το άρθρο 106 ΕισΝΑΚ επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ορίζοντας ότι: «Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων άρθρων εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους».

Ευθύνη
Δημοσίου για
αποζημίωση
(105 ΕισΝΑΚ)

- Οι προϋποθέσεις της αστικής ευθύνης του δημοσίου :
 1. Πράξη, παράλειψη ή υλική ενέργεια
 2. Όργανο του δημοσίου ή νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου
 3. Άσκηση δημόσιας εξουσίας
 4. Ύπαρξη παρανομίας
 5. Μη παραβίαση διάταξης κείμενης χάριν του γενικού συμφέροντος
 6. Πρόκληση ζημίας
 7. Αιτιώδης σύνδεσμος

**Σπουδαστήριο
Ασκουμένων
Δικηγόρων της
Ε.Ε.Ν.ε-Θεμισ**

Η Ε.Ε.Ν.ε-Θεμισ διοργανώνει σεμινάρια προετοιμασίας για τις εξετάσεις ασκουμένων δικηγόρων.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
www.ethemis.gr

ΕΝΩΣΗ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ
e-ΘΕΜΙΣ

Διάλειμμα

Διοικητική Δικονομία

Αρμοδιότητα διοικητικών δικαστηρίων

- Άρθρο 93 παρ. 1 του Συντάγματος: Διοικητικά, πολιτικά, ποινικά δικαστήρια
- Άρθρο 94 παρ. 1 Συντ/τος : «Οι διοικητικές διαφορές υπάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.»
- Συνδυαστική ερμηνεία άρθρων 94 παρ. 1, 95 παρ. 1 περίπτ. α' και 95 παρ. 3 : **Γενική ακυρωτική αρμοδιότητα** του Συμβουλίου της Επικρατείας (Στε) επί των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών. Στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (ΤΔΔ) ο νόμος μπορεί να αναθέτει, όταν η διαφορά γεννάται από εκτελεστή διοικητική πράξη, μόνον ειδική αρμοδιότητα, για συγκεκριμένες κατηγορίες υποθέσεων, η **φύση** και η **σπουδαιότητα** των οποίων δεν επιβάλλει, κατά την εκτίμηση του νομοθέτη, την εκδίκασή τους από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η κατά τα ανωτέρω ανατιθέμενη στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια αρμοδιότητα μπορεί να οργανωθεί από τον νόμο είτε ως ακυρωτική, όταν το αίτημα ενώπιον του δικαστηρίου δεν μπορεί, σύμφωνα με τον νόμο να έχει ως περιεχόμενο την τροποποίηση αλλά μόνο την εν όλω ή εν μέρει ακύρωση εκτελεστής διοικητικής πράξης ή την ακύρωση παράλειψης προς έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης, είτε ως αρμοδιότητα που εκτείνεται σε άσκηση πλήρους δικαιοδοσίας, όταν το αίτημα ενώπιον του δικαστηρίου μπορεί σύμφωνα με τον νόμο να είναι, εκτός από την **ακύρωση**, και η **μεταρρύθμιση** εκτελεστής διοικητικής πράξης και το δικαστήριο έχει, κατ' αρχήν, την **εξουσία να διαμορφώσει το ουσιαστικό περιεχόμενο της πράξης ή του δικαιώματος, της υποχρέωσης ή της κατάστασης που απορρέει από αυτή**, μετά από διάγνωση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης (Σ.τ.Ε. 3919/2010 Ολομ.).

Είδη ενδίκων
βοηθημάτων- ενδίκων
μέσων:

Ακυρωτικές διαφορές – Αίτηση ακύρωσης- Ένδικα μέσα:

- - αίτηση διόρθωσης ερμηνείας (άρθρα 68-69 π.δ/τος 18/1989, όχι κατ' ακριβολογία ένδικο μέσο
- Τριτανακοπή (άρθρο 51 π.δ/τος 18/1989, τρίτος που βλάπτεται από ακυρωτική απόφαση)
- Έφεση [άρθρο 5 ν.702/1977 (Α' 268), 58 π.δ/τος 18/1989]

Διαφορές Ουσίας

- Υπαλληλική προσφυγή (103 παρ. 4 Συντ/τος, 41 επομ. π.δ/τος 18/1989)
- Για πειθαρχικές ποινές δημοσίων υπαλλήλων και μονίμων υπαλλήλων ν.π.δ.δ.
- ΣτΕ : μόνο όσες προβλέπονται εκ του Συντάγματος (κατά πειθαρχικών ποινών υποβιβασμού και οριστικής παύσης υπαλλήλου)
- Διοικητικά Εφετεία : για τις λοιπές αρμόδια τα Διοικητικά Εφετεία (άρθρο 4 παρ. 1 ν.2944/2001)
- Ενώπιον Τ.Δ.Δ. :
- Προσφυγή ουσίας [άρθρα 2 παρ. 1 ν.1406/1983 (Α' 182), 63 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Κ.Δ.Δ. -Α' 97)]
- Αγωγή (άρθρα 2 παρ. 2 ν.1406/1983, 71 Κ.Δ.Δ.)
- Ανακοπή [217 Κ.Δ.Δ., Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ/γμα 356/1974- Α' 90)]
- Ένσταση (άρθρα 244 επομ. του Κ.Δ.Δ.)

Ένδικα μέσα

- Ανακοπή Ερημοδικίας (89 επομ. Κ.Δ.Δ. – δεν παραστάθηκε κατά τη συζήτηση ενδ, βοηθήματος/ μέσου επειδή δεν κλητεύθηκε/ δεν κλητεύθηκε νόμιμα/ δεν μπόρεσε να παρασταθεί για λόγους ανωτέρας βίας)
- Έφεση (92 επομ. Κ.Δ.Δ.)
- Αίτηση αναθεώρησης (101 επομ. Κ.Δ.Δ. – υπόκεινται μόνο οι τελεσίδικες, ανέκκλητες αποφάσεις, λόγοι περιοριστικά αναφερόμενοι στο άρθρο 103 Κ.Δ.Δ.)
- Αίτηση επανάληψης της διαδικασίας (105Α Κ.Δ.Δ. – αν κρίθηκε με απόφαση του Ε.Δ.Δ.Α. ότι η απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση δικαιώματος που αφορά το δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας ή διάταξης ουσιαστικού δικαίου της σύμβασης)
- Τριτανακοπή (106 επομ. Κ.Δ.Δ. -τρίτος που βλάπτεται από απόφαση που εκδόθηκε σε δίκη μεταξύ άλλων)
- Αίτηση διόρθωσης ή ερμηνείας (109 επομ. Κ.Δ.Δ.)
- Αίτηση Αναιρέσεως (53 επομ. π.δ/τος 18/1989)

Προσωρινή δικαστική προστασία

- Αίτηση αναστολής
- Αίτηση ακυρώσεως (52 επομ. Κ.Δ.Δ.)
- Προσφυγή, ανακοπή (άρθρα 202 επομ. Κ.Δ.Δ. και σε περίπτωση ανακοπής κατ' αναλογική εφαρμογή δυνάμει άρθρου 228 Κ.Δ.Δ.)
- Λογοι :
- Πρόδηλη βασιμότητα του κυρίου ενδίκου βοηθήματος
- Ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη (σε περίπτωση ευδοκίμησης του κυρίου ενδίκου βοηθήματος) βλάβη
- Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (μόνο σε αιτήσεις ακυρώσεως κατά πράξεων του σταδίου που προηγείται της σύναψης συμβάσεων δημ. έργων – ν.2522/1997, 3886/2010)
- **Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης**
- Διαφορές ουσίας ενώπιον των Τ.Δ.Δ.
- Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης (210 Κ.Δ.Δ. – αν έχει ασκηθεί προσφυγή, αγωγή)
- Προσωρινή επιδίκαση απαίτησης (211 επομ. Κ.Δ.Δ. σε περίπτωση καταψηφιστικής αγωγής ύστερα από αίτηση του ενάγοντος μπορεί να του επιδικαστεί προσωρινά μέρος της απαίτησης)

Ελεγκτικό Συνέδριο

- Άρθρο 98 Συντ/τος
- Έφεση (ν. 4129/2013, π.δ/γμα 1225/1981)
- Αίτηση αναίρεσης
- Αίτηση αναθεώρησης
- Ανακοπή (εφόσον η υποκείμενη σχέση στην οποία στηρίζεται ο νόμιμος τίτλος είναι δημοσίου δικαίου από διαφορά υπαγόμενη στη δικαιοδοσία του Ε.Σ.)
- Αγωγή

Διαφορά ακυρωτική ή ουσίας;

- 94 παρ. 1, 95 παρ. 1 περίπτ. α' και 95 παρ. 3 : **Γενική ακυρωτική αρμοδιότητα** του Συμβουλίου της Επικρατείας (Στε). Τεκμήριο ότι αν δεν ορίζεται άλλως στο νόμο η διαφορά είναι ακυρωτική.
 - **ΠΡΟΣΟΧΗ!!** Κατά κανονιστικών πράξεων ασκείται ΠΑΝΤΟΤΕ αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του ΣτΕ
 - Σε περίπτωση ατομικών διοικητικών πράξεων
 - Αίτηση ακυρώσεως ν.702/1977 άρθρα 1, 2
 - Διαφορές ουσίας αν τούτο προβλέπεται από ειδικούς νόμους
 - ν. 1406/1983 «Ολοκλήρωση της δικαιοδοσίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, συγκρότηση της Γενικής Επιτροπείας των ΤΔΔ και ρύθμιση άλλων θεμάτων» άρθρο 1
- ΄ **Προσοχή! άρθρο 1 παρ. 1 περ.η** : Οι διαφορές (αγωγές) που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης για ζημιές προκληθείσες από αυτοκίνητο υπάγονται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων ακόμη και αν πρόκειται για αυτοκίνητα που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο, σε ν.π.δ.δ. ή στους Ο.Τ.Α..
- ιδιαίτερη προσοχή και στο άρθρο 66 του ν.4055/2012 με το οποίο πλέον μια μεγάλη κατηγορία διαφορών από την έκδοση ατομικών διοικητικών πράξεων που αφορούν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων εκδικάζονται πλέον ως διοικητικές διαφορές ουσίας από τα Τ.Δ.Δ.
 - ν.702/1977 άρθρο 7 - διαφορές αναφερόμενες εκ της εφαρμογής της νομοθεσίας περί α) κοινωνικής ασφάλισης, β) προστασίας αναπήρων και θυμάτων πολέμου κλπ, γ) λαϊκής στέγης, εργατικής κατοικίας κλπ
 - ν.505/1976 «περί υπαγωγής εις τα Τακτικά Φορολογικά Δικαστήρια των φορολογικών διαφορών Δήμων και Κοινοτήτων και της μετονομασίας τούτων εις ΤΔΔ».

Διάκριση των διαφορών ουσίας ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων!

- **Προσφυγή** : **άρθρο 63 παρ. 1 Κ.Δ.Δ. συνδ. με 2 παρ. 1 ν.1406/1983** «οι εκτελεστές ατομικές διοικητικές (σ.σ. Δημοσίου, ν.π.δ.δ., Ο.Τ.Α.) πράξεις ή παραλείψεις, από τις οποίες δημιουργούνται κατά νόμο διοικητικές διαφορές ουσίας, υπόκεινται σε προσφυγή.»
- **Αγωγή** : **άρθρο 71 παρ. 1 Κ.Δ.Δ. σε συνδ. με 2 παρ. 2 ν.1406/1983** «Αγωγή μπορεί να ασκήσει εκείνος ο οποίος έχει, κατά του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, χρηματική αξίωση από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου.» (όταν ενέχονται τα ανωτέρω ν.π.δ.δ. σε αποζημίωση)
- **Ανακοπή** : **άρθρο 217 Κ.Δ.Δ.** «Ανακοπή χωρεί κατά κάθε πράξης που εκδίδεται στα πλαίσια της Διαδικασίας της διοικητικής εκτέλεσης.»
- Απαρίθμηση αποκλειστική.

Αίτηση ακυρώσεως

- **Καθ'ύλην αρμοδιότητα** :
- **Συμβούλιο Επικρατείας** Γενική ακυρωτική αρμοδιότητα (Σύνταγμα), βλ. π.δ/γμα 361/2001(Α'244) για την κατανομή των υποθέσεων στα τμήματα του ΣτΕ
- **Τριμελές Διοικητικό Εφετείο** άρθρο 1 παρ. 1 του ν.702/1977
- **Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο** άρθρο 15 ν.3068/2002 (Α'274) διαφορές από την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί αλλοδαπών εν γένει με την επιφύλαξη της παρ. 3 του ίδιου άρθρου. Ήδη με το άρθρο 115 του ν.4636/2019 (Α'169) επέκταση αυτής της αρμοδιότητας (αποφάσεις υπηρεσιών ασύλου, ιθαγένεια κλπ)

ΠΡΟΣΟΧΗ !

Στην παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου 1 του ν.702/1977 ορίζεται ποιες υποθέσεις συνεχίζουν να υπάγονται στην ακυρωτική αρμοδιότητα του ΣτΕ.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η **νομοθεσία** με βάση την οποία εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες πράξεις π.χ. πράξεις, εκδοθείσες κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δημιουργούν διαφορά η οποία δεν συμπεριλαμβάνεται στις κατηγορίες ακυρωτικών διαφορών σχετικών με την χορήγηση αδειών για την άσκηση κάθε είδους επαγγελματικής δραστηριότητας και για την ίδρυση και λειτουργία επαγγελματικών εγκαταστάσεων, οι οποίες μεταφέρθηκαν στα διοικητικά εφετεία με τη διάταξη της περ. ιβ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977, όπως ισχύει.

- **Άρθρο 2 ν.702/1977** παραπομπή από το Δ.Εφετείο στο ΣτΕ και αντιστρόφως σε περίπτωση καθ'ύλην αναρμοδιότητας.

Κατά τόπον αρμοδιότητα :

- **άρθρο 3 ν.702/1977**
(Στην περίπτωση που μια υπόθεση υπάγεται στην καθ'ύλην αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου) το Διοικητικό Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η εκδούσα την προσβαλλόμενη πράξη διοικητική αρχή (παρ. 1),
- Παραπομπή στο κατά τόπον αρμόδιο σε περίπτωση κατά τόπον αναρμοδιότητας (**παρ. 5**)

ΠΡΟΣΟΧΗ! Τόσο η καθ'ύλην , όσο και η κατά τόπον αρμοδιότητα ελέγχονται από το Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως χωρίς να απαιτείται η προβολή σχετικού ισχυρισμού από τους διαδίκους

Προδικασία :

άσκηση δια της κατάθεσης δικογράφου (άρθρο 17 π.δ/τος 18/1989- βλ. και απαραίτητα στοιχεία)

17 παρ. 4 π.δ/τος 18/1989 υπογραφή ΜΟΝΟ από δικηγόρο αν η αίτηση ακυρώσεως ασκείται από ιδιώτη

Κατάθεση δικογράφου μπορεί να γίνει και σε οποιαδήποτε δημόσια αρχή (άρθρο 19 παρ. 2 π.δ/τος 18/1989)

Άρθρο 21 π.δ/τος 18/1989 απαρίθμηση εκείνων προς τους οποίους κοινοποιείται το δικόγραφο της αίτησης ακυρώσεως – όχι ο αιτών μεταξύ αυτών.

Λοιπές προϋποθέσεις παραδεκτού (αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενες):

- **Καταβολή παραβόλου (36 π.δ/τος 18/1989)** (σε ένα μήνα από την κατάθεση του δικογράφου)
- **Νομιμοποίηση πληρεξουσίου δικηγόρου**

(27 π.δ/τος 18/1989) (- με συμβολαιογραφική πράξη)- συνυπογραφή του ενδίκου μέσου εκ μέρους του διαδίκου (πρέπει να εμφανισθεί ο δικηγόρος στο ακροατήριο)- προφορική δήλωση του διαδίκου στο ακροατήριο- στα ν.π.ι.δ. παρέχεται από το νόμιμο εκπρόσωπο τους με προφορική δήλωση στο ακροατήριο ή **ειδικό** συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο- Δυνατή χορήγηση εύλογης προθεσμίας μετά τη συζήτηση για τη νομιμοποίηση (**27 παρ. 3 π.δ/τος 18/1989**)

→ **27 παρ. 5π.δ/τος 18/1989** δυνατότητα επανασυζήτησης της υπόθεσης αν εμποδίσθηκε η νομιμοποίηση του πληρεξουσίου δικηγόρου από λόγους ανωτέρας βίας

Έννομο συμφέρον 47 π.δ/τος 18/1989 ΦΠ & ΝΠ*

- **Προσωπικό** όταν αφορά αυτόν προσωπικώς και όχι γενικό κύκλο πολιτών, ειδικός δεσμός του αιτούντος και της προσβαλλόμενης πράξης δεν απαιτείται να είναι αποκλειστικό δηλ. να αφορά μόνο στον αιτούντα (πχ δικαίωμα όμορων ιδιοκτητών για την προσβολή οικοδομικής άδειας,) δικαίωμα νομικού προσώπου αν η βλάβη αφορά το ίδιο (περιουσία, λειτουργία, οργάνωσή του), το σκοπό του ή αν θίγονται τα συμφέροντα των μελών του
- **Άμεσο** πρέπει η σύνδεση με το πρόσωπο του αιτούντος να γίνεται απευθείας και όχι κατ' αντανάκλαση (π.χ. η συγγενική σχέση του αιτούντος με τρίτο πρόσωπο, το οποίο θίγεται απευθείας από την πράξη, δεν αρκεί για να θεμελιώσει το έννομο συμφέρον του εμμέσως μόνο ζημιωθέντος) ωστόσο έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης κατάργησης σχολείων σε γονείς μαθητών των καταργούμενων σχολείων
- **Ενεστώς:**
κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης
κατά το χρόνο άσκησης της αιτήσεως ακυρώσεως
κατά το χρόνο συζήτησης της υπόθεσης (πρώτη συζήτηση, κατά μια άποψη και κατά την τελευταία)
(π.χ. επί προσβολής απόφασης Β' βαθμίου Ανωτάτου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος, με την οποία ο αιτών κρίθηκε μη προακτέος στο βαθμό του αντιστράτηγου, εφόσον αυτός μετά την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως προήχθη στο βαθμό του αντιστράτηγου και στη συνέχεια από την υπηρεσία του, ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του, στερείται πλέον εννόμου συμφέροντος.

και ενώσεις προσώπων χωρίς ΝΠ* (αν η έννομη τάξη την αναγνωρίζει ως φορέα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων π.χ. κοινοπραξίες, όχι μαθητική κοινότητα)

Προθεσμίες Άσκησης

- **Προθεσμία 46 π.δ/τος 18/1989 60 ημέρες** από την **κοινοποίηση** της προβαλλόμενης πράξης ή τη **δημοσίευσή** της (αν την επιβάλλει ο νόμος π.χ. κανονιστικές -πραγματική κυκλοφορία του ΦΕΚ διάθεση του ΦΕΚ στη θυρίδα πώλησης προς το κοινό) ή την **πλήρη γνώση** (γνώση του πλήρους περιεχομένου της, δηλ και της αιτιολογίας της, π.χ. τεκμήριο η άσκηση κατ' αυτής ιεραρχικής προσφυγής, αίτησης θεραπείας κλπ).
- **Παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας (ΠΝΟΕ)** η προθεσμία αρχίζει από την παρέλευση των προθεσμιών για τη συντέλεση της παράλειψης (εκείνη που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις άλλως, απουσία τέτοιων διατάξεων, τρίμηνο από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης).

Πότε διακόπτεται ή αναστέλλεται η προθεσμία;

- **Διακοπτικά γεγονότα: άρθρο 46 παρ. 2 π.δ/τος 18/1989** (η προθεσμία εκκινεί εξαρχής)
 - > Άσκηση απλής προσφυγής, ειδικής διοικητικής προσφυγής, αναφοράς του άρθρου 27 του ΚΔΔσιας. αίτησης θεραπείας κατά ΠΝΟΕ, άσκηση ασφαλιστικών μέτρων
 - > Διακόπτουν για χρονικό διάστημα που ορίζεται από το νόμο για την έκδοση της σχετικής πράξης, άλλως (αν δεν ορίζεται) για 30 ημέρες ή ως την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απάντησης της Διοίκησης αν αυτές πραγματοποιήθηκαν πριν παρέλθουν οι ανωτέρω προθεσμίες
- **Ανασταλτικά γεγονότα :**
 - > Δικαστικές διακοπές (1 Ιουλίου έως 15 Σεπτεμβρίου)
 - > Λόγοι ανωτέρας βίας κατά τη λήξη της προθεσμίας (π.χ. βαριά ασθένεια)
 - >Ειδικοί νόμοι

Φύση προσβαλλόμενης πράξης

Όχι

1. πράξεις νομοθετικής εξουσίας
2. Δικαστικής εξουσίας
3. Κυβερνητικές πράξεις (θέματα σχετικά με την πολιτική εξουσία ή την κυβερνητική λειτουργία)
4. Πράξεις ιδιωτών
5. Μη εκτελεστές διοικητικές πράξεις

Προηγούμενη άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής αν η άσκησή της προβλέπεται από το νόμο

- Παραδεκτώς προσβάλλεται μόνο η πράξη που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής και όχι αυτή που υπόκειται στην ενδικοφανή προσφυγή.
- Έλλειψη παράλληλης προσφυγής 45 π.δ/τος 18/1989

Λόγοι ακυρώσεως (1/2)

άρθρο 48 π.δ/τος 18/1989

Αναρμοδιότητα της διοικητικής αρχής που εξέδωσε την πράξη

Παράβαση ουσιώδους τύπου που έχει ταχθεί για την ενέργεια της πράξης

-μη νόμιμη σύνθεση και λειτουργία συλλογικών οργάνων

-μη λήψη προηγούμενης γνώμη ή πρότασης

- δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης

-παράθεση αιτιολογίας στο σώμα της πράξης όταν το ορίζουν οι σχετικές διατάξεις

-μη σύνταξης πρακτικού συνέντευξης για επιλογή προσωπικού – -επί κανονιστικών πράξεων παράλειψη αναφοράς στο προοίμιο της πράξης του ύψους της δαπάνης

Λόγοι ακυρώσεως (2/2)

Παράβαση κατ' ουσίαν διάταξης νόμου

- Συντάγματος,
- Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- Διεθνούς Δικαίου (π.χ. ΕΣΔΑ)
- Τυπικού νόμου
- υπέρβαση νομοθετικής εξουσιοδότησης
- παράβαση δεδικασμένου
- παράβαση γενικών αρχών διοικητικού δικαίου (π.χ. επιείκειας, αναλογικότητας. Δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, χρηστής διοίκησης)
- εσφαλμένος νομικός χαρακτηρισμός
- πλημμέλειες της αιτιολογίας

Κατάχρηση εξουσίας, όταν η πράξη της Διοίκησης φέρει καθ'εαυτήν όλα τα στοιχεία νομιμότητας, γίνεται , όμως, για σκοπό καταδήλως άλλον από εκείνον για τον οποίον έχει νομοθετηθεί

- **Πρόσθετη παρέμβαση : 49 π.δ/τος 18/1989** - μόνο υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης – κοινοποίηση σχετικού δικογράφου επιμελεία του παρεμβαίνοντος.
- **Πρόσθετοι Λόγοι : 25 π.δ/τος 18/1989** – όχι προσβολή νέων πράξεων - κοινοποίηση σχετικού δικογράφου επιμελεία του παρεμβαίνοντος.
- **50 π.δ/τος 18/1989** : ακυρωτικό αποτέλεσμα (παράγεται όταν γίνει δεκτή η αίτηση ακυρώσεως) erga omnes, απόρριψη της αιτήσεως ακύρωσης ισχύει μόνο για τον αιτούντα.

Διαφορές ουσίας

Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ν.2717/1999)

- Καθ' ύλην αρμοδιότητα : 6 Κ.Δ.Δ.
- Γενική αρμοδιότητα Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου
- Διοικητικές συμβάσεις σε πρώτο και τελευταίο βαθμό Διοικητικό Εφετείο
- Φορολογικές και τελωνειακές εν γένει διαφορές
 - Μέχρι 60.000 ευρώ Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο
 - 60.000 ευρώ – 150.000 ευρώ Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο
 - 150.000 ευρώ και άνω, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, Τριμελές Διοικητικό Εφετείο
- Χρηματικές διαφορές με αντικείμενο έως 60.000 ευρώ Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο
- Παρ. 2 Περ. δ ειδικές περιπτώσεις αρμοδιότητας Προέδρου Πρωτοδικών
- Ανακοπές Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο (218 Κ.Δ.Δ.)

- **Κατά τόπον αρμοδιότητα : άρθρο 7 Κ.Δ.Δ.** (παρ.1 το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η αρχή από πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια οργάνου της οποίας γεννήθηκε η διαφορά . παρ. 2 εξαιρέσεις).
- **Εξετάζονται αυτεπαγγέλτως – παραπομπή στο αρμόδιο άρθρο 12 Κ.Δ.Δ.**
- **Αν έλλειψη δικαιοδοσίας απόρριψη (12 Κ.Δ.Δ.)**

Λοιπές Προϋποθέσεις παραδεκτού :

Οι προϋποθέσεις παραδεκτού εξετάζονται πάντοτε μόνο από το αρμόδιο δικαστήριο. Όχι από το αναρμόδιο που θα παραπέμψει (ομοίως και στις ακυρωτικές διαφορές).

- **Νομιμοποίηση πληρεξουσίου δικηγόρου άρθρα 28, 29, 30 Κ.Δ.Δ.**
- Πρέπει τα νομιμοποιητικά έγγραφα να κατατεθούν ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο. Μπορεί να ζητηθεί προθεσμία προς προσκόμισή τους.
- Παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας (άρθρο 28 παρ. 2, 3 Κ.Δ.Δ.) με :
 - προφορική δήλωση του διαδίκου στο ακροατήριο
 - συνυπογραφή του ενδίκου μέσου εκ μέρους του διαδίκου (πρέπει να εμφανισθεί ο δικηγόρος στο ακροατήριο)
 - συμβολαιογραφική πράξη (ειδική ή γενική) ή **ιδιωτικό έγγραφο** με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από δημόσια ή κοινοτική αρχή
- **28 παρ. 3 Κ.Δ.Δ.** Το Δικαστήριο καλεί για συμπλήρωση ελλείψεων των νομιμοποιητικών στοιχείων **μόνο** εάν έχουν προσκομισθεί όλα. Δεν καλεί προς συμπλήρωση εάν κάποιο από αυτά ελλείπει πλήρως (π.χ. καταστατικό εταιρειών).
- Άρθρο **30 παρ. 6 Κ.Δ.Δ.** απαρίθμηση των διαδικαστικών πράξεων για τις οποίες απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα- **άρθρο 31 Κ.Δ.Δ.** 5ετής ισχύς γενικού πληρεξουσίου

Προσφυγές

- **Προθεσμία : όχι για αγωγή!**
- **Άρθρο 66 Κ.Δ.Δ. για προσφυγή 60 ημέρες**
- ειδικά, για **φορολογικές, τελωνειακές διαφορές** παρ. 2 30 ημέρες και 90 ημέρες για τον Υπουργό Οικονομικών
- **Άρθρο 220 Κ.Δ.Δ. για ανακοπή 30 ημέρες ή 10 ημέρες για πρόγραμμα πλειστηριασμού**
- **Ένδικα μέσα 86 Κ.Δ.Δ. 60 ημέρες**
- (ειδικά για έφεση -94 Κ.Δ.Δ. 60 ημέρες από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης ή εντός τριών ετών από τη δημοσίευση της απόφασης)
- **Διακοπτικά γεγονότα άρθρο (67 παρ. 1 Κ.Δ.Δ.) , ανασταλτικά γεγονότα** όπως στην αίτηση ακυρώσεως .
- **Προσοχή!** Η αναστολή των προθεσμιών λόγω δικαστικών διακοπών ειδικά στην περίπτωση προσφυγών φορολογικής φύσεως είναι από 1 έως και 31 Αυγούστου.
- Τρόπος υπολογισμού των προθεσμιών άρθρα **60 επομ.** του Κ.Δ.Δ.

Προϋποθέσεις

- **Παράβολο** : όχι για αγωγή!
- **277 Κ.Δ.Δ.** – προσκόμιση έως την πρώτη συζήτηση
άλλως **άρθρο139Α Κ.Δ.Δ.** τηλεφωνική κλήση για
συμπλήρωση
- **Έννομο συμφέρον** όπως στις ακυρωτικές δίκες (64
Κ.Δ.Δ.)

Προσφυγή

- Προσβάλλονται **ατομικές διοικητικές** πράξεις ή παραλείψεις (άρθρο 63 Κ.Δ.Δ., παρ. 2 ορισμός παράλειψης)
- **Προηγούμενη άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής αν η άσκησή της προβλέπεται από το νόμο (άρθρο 63 παρ. 3, 4 Κ.Δ.Δ.)**
- Παθητική νομιμοποίηση : Στην περίπτωση έκδοσης της πράξης από το Ελληνικό Δημόσιο αυτό εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών (πλην Σ.Ε.Π.Ε., φορολογικές διαφορές, ανακοπές).
- Ακόμη και κατά λάθος νομικού προσώπου να στρέφεται το δικόγραφο ερμηνεύεται από το δικαστήριο το δικόγραφο.
- Περιεχόμενο δικογράφου άρθρο **68 Κ.Δ.Δ.**
- Εξουσία Δικαστηρίου **79 Κ.Δ.Δ.** έλεγχος νόμου και ουσία μέσα στα όρια της προσφυγής, τα οποία προσδιορίζονται από το αίτημά της.
- Κατ'εξαίρεση αυτεπάγγελτος έλεγχος (αν έκδοση πράξης από αναρμόδιο όργανο, πλημμέλεια νόμιμης βάσης, παράβαση δεδικασμένου)
- **Προσοχή!** παρ. 5 του άρθρου 79 ειδικά για Φορολογικές – τελωνειακές διαφορές (αυτεπαγγέλτως μόνο η παράβαση δεδικασμένου)
- Ακύρωση ή τροποποίηση πράξης. Ακύρωση και αναπομπή στη Διοίκηση στις περ. παρ. 3 του άρθρου 79 Κ.Δ.Δ.
- Δυνατότητα άσκησης δεύτερης προσφυγής κατ' εξαίρεση άρθρο **70 Κ.Δ.Δ.** όταν η πρώτη απορρίφθηκε τελεσιδικώς για τυπικό λόγο

Αγωγή

Είδη

• Α) ανάλογα με τη νομική βάση :

-ευθεία

- Αποζημιωτική κατ' άρθρα 105, 106 Εισ.Ν.Α.Κ.

- Αδικαιολογήτου πλουτισμού

- Από διοικητική σύμβαση (αρμοδιότητα Διοικητικού Εφετείου)

- Παρεμπίπτουσα (77 Κ.Δ.Δ.)

- Πλαγιαστική (71 παρ. 3 Κ.Δ.Δ.)

Β) ανάλογα με το αίτημα (73 παρ. 2 Κ.Δ.Δ.)

- αναγνωριστική

καταψηφιστική – απαιτείται ως προϋπόθεση παραδεκτού της άσκησής της η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου (άρθρο 274 Κ.Δ.Δ. βλ. και παρ 2). Καταβάλλεται ως την πρώτη συζήτηση – 139^Α – αναστολή δίκης

ΠΡΟΣΟΧΗ !!!! όχι αγωγή για αξιώσεις φορολογικού εν γένει περιεχομένου (άρθρο 71 παρ. 4 Κ.Δ.Δ.)

Ζητήματα για την άσκηση αγωγής

- Δικόγραφο αγωγής **73 Κ.Δ.Δ.** αν δεν έχει αυτά τα στοιχεία το δικόγραφο η αγωγή απορρίπτεται ως αόριστη
- Άρθρο **74 Κ.Δ.Δ.** όχι άσκηση υπό αίρεση- δυνατότητα για περισσότερες, πραγματικές ή νομικές, επικουρικές βάσεις
- Άρθρο 76 Κ.Δ.Δ. απαράδεκτο άσκησης δεύτερης εκτός αν απορρίφθηκε η πρώτη τελεσιδίκως για τυπικούς λόγους.
- Συνέπειες άσκησης **75 Κ.Δ.Δ.**
- **Δικονομικές** από την κατάθεση της αγωγής (εκκρεμοδικία, μη επιτρεπτή μεταβολή της βάσης της αγωγής) – όχι παραγραφή εν επιδικία
- **Ουσιαστικές** από την επίδοση εκ μέρους του ενάγοντος προς τον εναγόμενο (τοκοφορία, διακοπή παραγραφής)
- **Ειδικά για την παραγραφή** 5ετής πλην μισθολογικών κλπ αξιώσεων δημοσίων υπαλλήλων, υπαλλήλων ν.π.δ.δ. κλπ 2ετής (Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού ν.4270/2014 και ν.δ.496/1974 για ν.π.δ.δ.)
- Άρθρο 80 παρ. 2 Κ.Δ.Δ. αν δεν υπάρχει δεδικασμένο, επί αγωγής που θεμελιώνεται στο παράνομο διοικητικής πράξης ή παράλειψης, το Δικαστήριο κρίνει παρεμπιπτόντως την παρανομία της επικαλούμενης πράξης ή παράλειψης.

Γενικά

- **Παρέμβαση** άρθρα **112 – 114 Κ.Δ.Δ.**
- **Πρόσθετη** τόσο σε περίπτωση αγωγής, όσο και προσφυγής, υπέρ όποιου διαδίκου έχει έννομο συμφέρον να αποβεί η δίκη
- **Κύρια** μόνο σε περίπτωση αγωγής
- **Πρόσθετοι λόγοι 131 Κ.Δ.Δ**
- Όλες οι κοινοποιήσεις δικογράφων επιμελεία του δικαστηρίου πλην δικογράφων παρέμβασης και προσθέτων λόγων.
- Με υπόμνημα μόνο ανάπτυξη ήδη προταθέντων ισχυρισμών **όχι προβολή νέων!**
- **Συνάφεια** πράξεων, παραλείψεων, υλικών ενεργειών (122 Κ.Δ.Δ.)
- **Δυνατότητα αντικειμενικής σώρευσης ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων άρθρο 124 Κ.Δ.Δ.**
- Άρθρα 47 επομ. περί επιδόσεων.
- Αν η κλήτευση των διαδίκων δεν έλαβε καθόλου χώρα ή είναι μη νόμιμη (π.χ. έλαβε χώρα σε χρονικό διάστημα μικρότερο των 60ημερών πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης) το δικαστήριο κηρύσσει άκυρη τη συζήτηση της υπόθεσης (βλ. άρθρο 128 Κ.Δ.Δ.).

Πρακτικά Θέματα

Ερωτήματα για δυνατούς λύτες!!

- Διάδικος έχει ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου αλλά κατά την εκδίκαση της υπόθεσής του δεν εμφανίζεται. Τι συμβαίνει με το ένδικο βοήθημά του;
- Διάδικος ασκεί αναγνωριστική αγωγή ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου με αίτημα να του αναγνωριστεί ότι το Ελληνικό Δημόσιο τον ζημίωσε 230.000 ευρώ. Πρέπει να φέρει δικαστικό ένσημο και πότε;
- Απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη λόγω μη προσκόμισης εξουσιοδότησης.
Τι ένδικο βοήθημα μπορεί να ασκήσει ο διοικούμενος;

- Δεν προσκομίζεται παράβολο δημοσίου κατά την συζήτηση προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου. Τι απόφαση θα βγει από το Δικαστήριο;
- Εξάδελφος διαδίκου δίδει ένορκη βεβαίωση ενώπιον του Ειρηνοδίκη του τόπου κατοικίας του, ενόψει δικαστηρίου που έχει ο διάδικος. Η ένορκη βεβαίωση θα ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο;
- Ασκείται αίτηση αναστολής για την αναστολή διοικητικού προστίμου. Τι στοιχεία θα εκτιμήσει ο Δικαστής για την χορήγηση αυτής;
- Κοινοποιείται πράξη επιβολής προστίμου στις 18 Ιουλίου 2019. Ποια είναι η τελική προθεσμία για άσκηση προσφυγής;

Καλή επιτυχία!!!

Διαβάζουμε προσεκτικά το θέμα!

Δεν υπάρχουν «παγίδες», σωστή εφαρμογή των κανόνων μόνο κάνουμε!

Η « λύση » βρίσκεται ΠΑΝΤΑ στον Κώδικα.

Ο Δικηγόρος βρίσκει πάντα την λύση!